

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla az Erdős Ügyvédi Iroda tagjaként eljáró dr. Erdős György ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a Dr. Csiha Judit Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Csiha Judit ügyvéd) által képviselt I. rendű alperes neve (I. rendű alperes címe) I. rendű és a dr. Salamonné dr. Bódis Enikő ügyvéd és dr. Salamon Ferenc ügyvéd által képviselt II. rendű alperes neve II. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében - amely perbe a Horváth és Bebesi Ügyvédi Iroda tagjaként eljáró Dr. Horváth Erzsébet Veronika ügyvéd által képviselt beavatkozó neve (beavatkozó címe) az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Fővárosi Bíróság 2009. szeptember 29. napján kelt 5.P.26.450/2005/31. számú ítélete ellen az I. rendű alperes részéről 33. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés, valamint a felperes részéről Pf/2. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

részítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a nem vagyoni kártérítés összegét 6.000.000 (Hatmillió) forintra leszállítja; a nem vagyoni kártérítés után kamatfizetésre, valamint a közlekedési járadék fizetésére kötelező rendelkezést helybenhagyja.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét - a perköltségre is kiterjedően - hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg - 15 napon belül - az alperesnek 100.000 (Egyszázezer) forint plusz áfa, a beavatkozónak 50.000 (Ötvenezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illetékből a felperes 360.000 (Háromszázhatvanezer) forintot köteles az államnak felhívásra megfizetni, míg 10.800 (Tízezer-nyolcszáz) forintot az állam visel.

A hatályon kívül helyező rendelkezésre tekintettel személyenként a felperes és az alperes fellebbezési eljárási költségét 100.000-100.000 (Egyszázezer-Egyszázezer) forint plusz áfa összegben, míg a beavatkozó fellebbezési eljárási költségét 50.000 (Ötvenezer) forint plusz áfa összegben állapítja meg azzal, hogy annak viseléséről az elsőfokú bíróság határoz.

Ez ellen a részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A mindkét lábának érszűkülete miatt évek óta kezelt felperes 2004 decemberében a ...ön átélt szökőár során több sérülést szenvedett, mellyel összefüggésben jobb lábszárát a lábfej fokozódó elhalása miatt 2005. január 20-án térdtől amputálták. A Fővárosi Bíróság az 5.P.26.450/2005/17. számú, a Fővárosi Ítélet tábla 7.Pf.20.600/2007/4. számú határozatával jogerőre emelt közbenső ítéletével megállapította az alperes kártérítési felelősségét a felperes jobb lábszára amputációjára vezető, nem a legnagyobb gondossággal végzett 2005. január 1-7. közötti orvosi tevékenység miatt.

A felperes rendezett családi körülmények között él, azonban 14 évvel fiatalabb feleségére a baleset óta sokkal több teher hárul. A felperes néha a főzésben segít, egyébként otthon főleg a számítógép előtt ül vagy olvas. A balesetet megelőzően a felperes koránál fiatalabbnak nézett ki, aktív életet élt, a baleset óta nehéz őt otthonról kimozdítani, inkább ők fogadnak vendégeket. A felperes érdeklődése beszűkült, annak középpontjában döntően a művégtagok állnak, jövőképe 17 éves lányára fókuszál. Állapotát - legfőképpen a felesége előtt - esztétikailag szégyelli. A háziorvos igazolása szerint a felperes a baleset után és annak következtében depressziós tünetegyüttes miatt folyamatos orvosi kezelésre, ellenőrzésre szorul, a gyógykezelés pszichoterápia és gyógyszeres formában történik. A keresetlevél benyújtása idején 55 éves, gépészmérnök képzettségű felperes az egyik ügyvezetője volt egy hőtechnikai építész-szerelő kft.-nek. 2005 júniusában 67%-os munkaképesség-csökkenését állapították meg, azonban a cégnél továbbra is ügyvezető maradt, fix fizetésért napi 6 órát dolgozik, de a munka javarészét a másik ügyvezető látja el, a felperes úgy érzi, hogy „megtűrik” őt. A felperes a balesetet követően kapott évente cserélendő művégtagját nem érzi jónak, gátolja a munkavégzésben, támbottal tud csak járni, a csonk méretváltozása miatt a művégtagot csak 1-2 órán keresztül tudja használni, utána szünetet kell tartani. A felperes az interneten talált rá az Otto Bock Harmony típusú művégtagra, szeretne kipróbálni egy ilyet, hogy legalább pár száz métert tudjon menni, ne csak 20-30 métereket. Az Otto Bock Harmony lábszárprotézis a zuhanó sántítást jobban kiegyenlíti, köszönhetően a linernek, amely akár 10 órás viselést is lehetővé tesz, a súlyt jobban elosztja, stabil kötődést biztosít, a lépésérzet biztosabb, a fémszálas lametta jobban követi a gördülést, probléma nélkül használható lépcsőzésnél, létrázásnál is. A Harmony típusú művégtag kihordási ideje 3-5 év, a liner félévente párban szükségszerűen cserélendő.

A felperes végleges keresetében elnehezedett életkörülményei miatt 25.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és ennek 2005. január 1-től számított törvényes kamatai, valamint vagyoni kártérítésként 2005. április 1-től havi 30.000 forint

közlekedési járadék és kamatai, valamint kettő darab Otto Bock Harmony típusú művégtag költsége - 6.053.224 forint - megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a nem vagyoni kártérítés mértékét eltúlzottnak találta, álláspontja szerint a depresszió léte a háziorvosi igazolás nem elégséges, mert annak diagnosztizálása és kezelése nem háziorvosi kompetencia. A közlekedési járadék iránti igényt mind jogalapjában, mindösszezszerűségében bizonyítatlannak találta, ezért elutasítani kérte. Kifejtette, hogy az alperes az általában használatos gyógyászati segédeszközök megtérítésére köteles, ezt az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (OEP) finanszírozásában a felperes megkapja, a Harmony típusú művégtagra a kártérítés indokolatlan, ez kiadásként még fel sem merült, az alperesnek nincs mit megtérítenie.

Az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott felelősségbiztosító az alperes álláspontjához csatlakozva hangsúlyozta, hogy a kárenyhítés keretében elvárható lett volna a felperestől, hogy a Harmony művégtag igénylésére legalább kérelmet nyújtson be az OEP-hez.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 12.000.000 forintot, és ennek 2005. január 1-től a kifizetés napjáig számított törvényes kamatait, valamint 2005. április 1-től havonta visszatérő jelleggel, minden hónap 10. napjáig esedékesen havi 15.000 forint járadékot, melyből a 2009. szeptember 30-ig lejárt 795.000 forint, ennek 2007. január 1-től a kifizetés napjáig számított törvényes kamata 15 egy összegben esedékes. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg 3.026.612 forintot és 500.000 forint plusz áfa összegű perköltséget a felperesnek. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, rendelkezése szerint a le nem rótt kereseti illeték és az előlegezett szakértői költség az állam „terhén marad”. A járadék tekintetében az ítéletet előzetesen végrehajthatónak nyilvánította. Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában kifejtette, a felperes életét alapvetően megváltoztatta, hogy 55 éves korától protézissel kénytelen élni, a baleset következményét örökre viselnie kell. Rámutatott, hogy a felperes korábban fiatalos, dinamikus, aktív, az életet és munkáját élvező ember volt, aki zárkózottá, otthonülővé vált és érdeklődése beszűkült. Kifejtette, hogy a felperes munkáját ugyan ellátja, de már más minőségben, 67%-os rokkantan, amely önértékelésére is kihat, feleségével való kapcsolata is megváltozott. Az elsőfokú bíróság a felperes nem vagyoni kárát az eset összes körülményének mérlegelésével a káresemény időpontjára vetítetten 12.000.000 forintban határozta meg. Az elsőfokú bíróság indokoltnak találta a közlekedési járadékot, mert a felperes a tömegközlekedésben csak nehezítetten tudna részt venni, gépkocsit sem tud - még átalakított formában sem - hosszútávon vezetni, amikor a felesége nem tudja őt szállítani, taxi igénybevételére szorul. A felperes konkrét számlákat nem csatolt, az elsőfokú bíróság ezért az előterjesztett igényt mérlegeléssel fele összegben találta megalapozottnak. Az elsőfokú bíróság - figyelemmel arra, hogy a felperes három éven belül nyugdíjas lesz - egy művégtag árát ítélte meg. Kifejtette: a felperes ezt az összeget anyagi eszközök híján még nem fizette ki, tehát

vagyonában értékcsökkenésként nem jelentkezik, azonban a kárpótlás körében elfogadható. Az elsőfokú bíróság szerint az új művégtag segítségével a felperes járásminősége érzékelhetően jobb lesz, a járásban nem kell kényszerszüneteket tartani, a munkáját is biztosabban tudja ellátni, életminősége javulhat.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, annak megváltoztatását kérve. Álláspontja szerint a felperest ért nem vagyoni hátrányok ellensúlyozására az elsőfokú bíróság a kártérítési összeget az ítélkezési gyakorlatban kialakult kártérítési összegekhez képest túlzott összegben állapította meg, 6.000.000 forintot tartott elfogadhatónak. Hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a felperesnek nem esett szét a családja, megmaradt a munkája, aktív életet él, és bár kevesebbet járnak el otthonról, de vendégeket fogadnak és a felperes főzni is szokott. Hivatkozott arra is, hogy a felperest sem pszichiáter, sem pszichológus nem kezelte, a háziorvos nyilatkozata és az általa felírt gyógyszerekre hivatkozás nem releváns körülmény, ugyanis depressziót háziorvos nem kezelhet, antidepresszánt nem írhat fel. Az alperes megalapozatlannak és bizonyítatlannak tartotta a közlekedési járadék címén előterjesztett követelést, álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor ezen felperesi igény bizonyítottságának hiányát úgy értékelte, hogy az káráltalány megállapítására alkalmas. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a vagyoni kártérítés keretében alaptalanul ítélte meg a felperes részére az Otto Bock Harmony típusú művégtag árát, mert a felperes ilyet nem vásárolt, ezzel az összeggel vagyona nem csökkent. A felperes kizárólag árajánlatot szerzett be a művégtag vonatkozásában, az alperes viszont az Országos Orvosi Rehabilitációs Intézet szakvéleményével támasztotta alá, hogy nincs lényeges különbség az alperes által egyébként használt művégtag és a Harmony típusú művégtag között. Álláspontja szerint amennyiben a Fővárosi Ítéltábla a közlekedési járadékot, valamint a művégtag árára vonatkozó követelést egészben vagy részben megalapozottnak találná, akkor ugyanazt a körülményt kétszeresen értékelné. Az alperes előadta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a perköltség megállapításánál nem vette figyelembe a pervesztesség-pernyertesség arányát, ezért a perköltség mérséklését is kérte.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a nem vagyoni kártérítés és a közlekedési járadék vonatkozásában - helyes indokai alapján - hagyja helyben. Csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával, az alperest kettő darab Otto Bock Harmony típusú művégtag árának - 6.053.224 forint - és a hozzátartozó liner-párok költségének - 4.800.000 forint - megfizetésére kérte kötelezni, ugyanis lábát 2005. január 20-án amputálták, ezért aktív éveiben - 62 éves koráig - kettő darab művégtag árának követelésére jogosult, a félévente cserélendő liner-párok összegén felül.

Az alperes fellebbezése részben megalapozott, a felperes csatlakozó fellebbezése a következők szerint megalapozott.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A Ptk. 355. § (1) bekezdése alapján a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni. A (2) bekezdés értelmében a kárt pénzben kell megtéríteni, kivéve, ha a körülmények a kár természetben való megtérítését indokolják. A kár természetben való megtérítése különösen akkor lehet indokolt, ha a kártérítés tárgyát a károkozó maga is termeli, vagy az egyébként a rendelkezésére áll.

A nem vagyoni kártérítés intézménye speciális a kárfelelősség körén belül, ugyanis nem azonos nemű az okozott sérelemmel: nem vagyoni jellegű sérelmet orvosol vagyoni eszközökkel. A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása sosem egzakt módon, hanem mindig bírói mérlegeléssel, az eset összes körülményeinek figyelembevételével történhet, ezen belül figyelemmel kell lenni a károsultat ért nem vagyoni sérelem jellegére, súlyosságára, arra, hogy a károkozó magatartás folytán hogyan változtak a károsult életkörülményei. Összehasonlító adatként kell vizsgálni a kárkori ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat által hasonló esetekben alkalmazott kártérítési összegek nagyságrendjét is.

A bizonyítási eljárás adatai szerint a felperes életében kétségkívül hátrányos változás következett be, ez a felperes kára. Az ezzel arányban álló nem vagyoni kártérítés mértékének a meghatározásához szükséges szempontokat az elsőfokú bíróság nem mérlegelte (Pp. 206. §) teljes körűen, ezért azt aránytalanul magas összegben állapította meg. A felperes kárigényét illetően - nem vitatva az őt ért veszteség súlyát -, azt lehetett ugyanis megállapítani, hogy a felperes munkaképességét nem vesztette el teljesen, továbbra is végez munkát, kiegyensúlyozott családi életet él, élete nem szűkült be teljesen, ténylegesen pszichiáter, pszichológus segítségét nem kellett igénybe vennie. A Fővárosi Ítéltábla az előzőekben részletezett körülmények együttes mérlegelésével a felperes által elszenvedett sérelem kárpótlásához szükséges nem vagyoni kártérítést 6.000.000 forintban határozta meg, ezért az elsőfokú bíróság által megállapított kártérítés összegét - az alperes fellebbezésének helyt adva - ennek megfelelően mérsékelte.

A közlekedési többletköltség ténylegesen a Ptk. 359. §-a alapján általános kártérítésként került megállapításra, mert az elsőfokú eljárásban a felperes bizonyította, hogy egészségi állapota miatt a tömegközlekedést nem, illetőleg neheztlenül tudja igénybe venni, gépjárművet hosszú távon vezetni nem tud. Nem merült fel - a fellebbezésben foglaltak alapján sem - olyan ok, tény, vagy körülmény, amely kellő alapot adhatna az elsőfokú bíróság mérlegelésén alapuló döntése felülmérlegelésére, az elsőfokú bíróság által megítélt közlekedési járadék nem eltúlzott, arra a felperes jogosult.

A Fővárosi Ítéltábla az előzőekben kifejtettek szerint az elsőfokú bíróság ítéletét a nem vagyoni kártérítés és a közlekedési költség megtérítése iránti igényt elbíráló részében a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében úgy változtatta meg, hogy a nem vagyoni kártérítést mérsékelte, míg egyebekben helybenhagyta.

A kereseti kérelem tárgyában a bíróság megalapozott döntést csak az elbíráláshoz szükséges tények felderítésével hozhat (Pp. 163. § (1) bekezdés, 206. § (1) bekezdés). Tény, hogy a Pp. szabályai szerint a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékokat a feleknek kell szolgáltatniuk. A bíróság feladata azonban a döntéshez szükséges tényállás megállapítása, ennek érdekében a pervezetés során aktívan kell közreműködnie ahhoz, hogy a felek kötelezettségeiknek megfelelően eleget tegyenek. A bíróságnak - ha ez a tényállás megállapításához szükséges - a feleket fel kell hívnia nyilatkozataik megtételére és indítványaik alapján a szükséges bizonyítási eljárást le kell folytatnia (141. § (2) bekezdése). A Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltak szerint a bíróság köteles a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatni. Az adott ügyben a bíróság jogosult és köteles megítélni, hogy a döntéshez mely konkrét tények bizonyítását tartja szükségesnek és az ténylegesen melyik felet terheli.

Az elsőfokú bíróság az Otto Bock Harmony típusú művégtagok, és liner-párok költségének megtérítésre irányuló kereseti kérelem tárgyában a bizonyítást csak részben folytatta le, emiatt a kereset elbírálásához szükséges tényállás részben feltáratlan, az arra alapított ítéleti döntés megalapozatlan. A Fővárosi Ítéltábla általánosságban kiemeli, hogy az alperes helytállási kötelezettségének jogalapját a károkozás ténye adja, a károsult felperes teljes reparációs igényével, a károsult a hazai egészségügyi ellátórendszert nem köteles kötelező és automatikus jelleggel igénybe venni, beleértve azt is, hogy az egészségbiztosítás által támogatott gyógyászati segédeszközök kötelező, feltétel nélküli igénybevétele sem terheli a károsultat, amennyiben azonban a károsult olyan, a számára szükséges és indokolt gyógyászati segédeszközt igényel, amelyet az OEP - akár részben - támogat, akkor a kárenyhítési kötelezettsége kiterjed az OEP támogatás igénybevételére. A perben adat merült fel arra, hogy a felperes által igényelt művégtag egyedi méltányossági engedélyezése orvosi javaslatra történik, az egyedi engedéllyel készült eszközök is nagyrészt finanszírozottak az OEP által, de egy kisebb önrészt a beteg köteles vállalni, téríteni. Helyesen hivatkozott ezért arra az alperes, hogy a felperest a Ptk. 340. § (1) bekezdése alapján terhelő kárenyhítési kötelezettség keretében elvárható a felperestől, hogy a művégtag egyedi méltányossági engedélyezésére kérelmet nyújtson be az OEP-hez. Mindenek előtt azonban tisztázni kell orvosi javaslat alapján, hogy a felperes által igényelt művégtag a felperes által használható-e, milyen előnyökkel jár a felperes részére. Nem mellőzhető a megismételt eljárásban a felperes által igényelt művégtag egyedi méltányossági engedélyezésére irányuló eljárás mibenlétének vizsgálata, kell-e az eljárás során a felperesnek bármilyen összeget előlegeznie, ha igen, az arányban áll-e a felperes jövedelmi, vagyoni viszonyaival, van-e olyan összeg, amelynek megtérítésére az alperes kötelezhető,

arra is figyelemmel, hogy az alperes nyilvánvalóan nem kötelezhető visszamenőleges hatállyal olyan művégtag árának részben vagy egészben történő megtérítésére, amelyet a felperes a múltban vett volna igénybe.

Mindez a bizonyítási eljárás olyan nagy terjedelmű kiegészítését teszi szükségessé, amely meghaladja a másodfokú eljárás kereteit, a Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét az Otto Bock Harmony típusú művégtagok, és liner-párok költségének megtérítésre irányuló kereseti kérelem tekintetében hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján ebben a keretben újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak az előzőek szerinti iránymutatásnak megfelelően tájékoztatnia kell a feleket a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről és a bizonyítás sikertelenségének a következményeiről. Az ezután felajánlott bizonyítást és a szükséges iratok beszerzését követően lesz abban a helyzetben az elsőfokú bíróság, hogy a felek jogvitájában megalapozott döntést hozhasson.

A Fővárosi Ítéltábla a részítéletével elbírált keresetre tekintettel - az alperes túlnyomórészt eredményes fellebbezésének figyelembevételével -, a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperes, és a beavatkozó részére jogi képviselőjük ellátásáért a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései szerint - a 4/A. § értelmében áfa figyelembevételével - megállapított ügyvédi munkadíjból álló fellebbezési eljárási költség megfizetésére. A fellebbezési eljárási illetékről szóló rendelkezés - az Itv. 62. § (1) bekezdés b) pontja szerinti tárgyi illetékfeljegyzési jogra és az alperes illetékmentességére figyelemmel - a Pp. 81. § (1) bekezdésén, az Itv. 46. § (1) bekezdésén, 5. § (1) bekezdés c) pontján, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1), (2) bekezdésein, 14. §-án, valamint 15. § (1) és (3) bekezdésein alapul. Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezett rendelkezései tekintetében a Fővárosi Ítéltábla a peres felek, és a beavatkozó költségeit csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak kell majd határoznia a Pp. 252. § (4) bekezdése alapján.

Budapest, 2010. június 4.

Dr. Sággy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Varga Edit s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
Szirmai Nikolett
tisztviselő

